

# DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 — kr.  
Félévre . . . . . 5 — „  
Negyedévre . . . . . 2 — „  
Egy hónapra . . . . . 1 — „  
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**  
Főmunkatárs: **ISJ. MÓRÍZ PÁL.**  
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:  
Négy hasabos petit sorost 5 kr. Nagyobb táblákért a 15bb. sz. r.  
irdetások alk. szerint jutányos áron vételnek fel. Belföld-díjmin.  
den külön bejelöléssel 30 kr.

## Eskü.

Debreczen, július 19.

»Esküszünk, hogy a 16 §-ból nem lesz törvény s a kormánypárt az erőszakos rendszabályokkal kudarcot fog vallani s belepusztul Bánffy indítványába. Csak egy módon akadályozhatók meg bennünket a küzdelemben s ez az, hogy vasra verettek és börtönbe viszték bennünket. — A ti rendszerekkel es is lehetséges.«

Ezeket a szavakat mondta szombaton délelőtt Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt vitarendező bizottságának elnöke, mikor Werner Gyula volt főispáni titkár és kormánypárti regényíró azzal dicsekedett a képviselőház folyosóján, hogy «Ez az utolsó obstrukció!»

Mintegy pendant-ül hangzott két órával később benn a Házban a Polónyi Géza öblös hangja: Emlékezet okáért jó lesz a történelemből meríteni: a magyar obstrukció mindig diadallal végződött . . . úgy végződött az 1872-diki a védővitai, a közigazgatási vitai obstrukció, — és ez is így fog végződni!

Volt alkalmam a fentebb említett fiatal óriásnak szájából szombaton délután, mikor két ellenzéki újságíró sarokba szorította, ugyanazokat a szavakat s némi egyéb kommentárját hallani: megérdemli, sőt egyenesen megköveteli, hogy innen Debreczenből feleljenek rájuk.

Azt mondta Werner Gyula, hogy meg kell mentenünk a parlamentáristmust, — de mikor a választásokat hozták fel neki, azt felelte, arról most ne beszéljünk. Tehát meg kell mentenünk s megtaláltuk a módját, miként lesz az lehetséges s annyival inkább végrehajtjuk, mert látuk, hogy a vidék is teljesen elítéli a Justh ék erőszakoskodását.

Köszönjük, kedves kormánypárt, hogy immár a «vidék»-kel is gondolkod, rávetik a szemüket s dicsekedéssel emlegetik három-négy nagybirtokosnak kérvényét a czukorprémium megszavazása iránt, de engedjenek meg, ha tiltakozunk az ellen, hogy helyettünk gondolkozzanak.

Igenis, biztosíthatjuk a kormánypárt lomhán hentergő óriási többségét, hogy nincs a vidéken ember, kivéve azokat akik sápok, konczok s más egyebek útján hozzá vannak lánczolva, nincs egyetlen ember, a ki az ország közértelemisége és józan rőlő téhetsége és hazafiassága ellen intézett merényletnek ne tartaná már pusztán azt a tényt, hogy Magyarországon a Rákóczyak, Széchenyiek, Kossuthok, Deákok és Andrássyak hazájában egy Bánffy Dezső ülhesen bele a bécsi parancsra a miniszterelnöki székbe, akinek elmebeli korlátoltságánál csak hazafiatlansága nagyobb, aki azzal szerezte meg a hársónyszékét, hogy a Kossuth temetéséről megszökött . . .

Biztosíthatjuk a kormánypártot és Werner Gyulát, hogy a vidéken nincs ember kivéve akinek félteni valója van, a ki helyeselné a 16 §-t s ne nézné lelki örömmel, meglelégedéssel és felbuzdulással azt a titáni küzdelmet, a melyet Justh Gyula és derék társai ebben a kérdésben már eddig is vívtak.

Igenis, örülünk s együtt lelkesedünk az országgyűlési ellenzékkel, midőn látjuk, hogy nemes küzdelmünkkel nemcsak a 16 §-t fogjuk megbuktatni, hanem lejtőre juthattuk máris az egész kiegyezést s legfőképpen megbuktatjuk ezt a kormányt, a melynek egyebet mint hazafiatlanságot, erőszakot, törvénytelenséget és igazságtalanságot nem köszönhetünk.

Ime, lásd, magyar nép, mint meg vannak rettenve a jó madarak, csakugy zug a szárnyuknak csapkodása, a melyet felrebbenésünk okozott, mert látják, hogy veszélyben van a koncz, a husos fazék: Erőszakot ellene! ez a jelszó a kormánypárton, had! legyen ez az utolsó obstrukció.

Jó urak, ne oly sietve: a kik haragszik, annak nincs igaza, meg találjátok járn! Hallottátok a Justh Gyula esküjét? Nézetek az arcára annak a férfunak, ki azokat a szavakat kimondta: maga a határozottság, az akarat, az erő, — ott van a nyoma rajta egy hosszú vágás képében ma is, hogy a halállal is kész szembeszállani, ha aka-

## A „DEBRECZEN” TÁRCAJA.

### Azután.

— Válaszul egy levélre. —

„És azután?” . . .  
A hervadó levéllel  
Lehull bilinesem is  
S a téli pusztaság fölött  
Kegyedhez majd remény-tavaszt viszek:  
Az ifjú évek minden bimbaját  
Ölébe hullatom üdvözlétül.

„És azután?”  
És azután, ha ön megérti  
A méla álmodót,  
Ki csak magához volt kegyetlen,  
Mert mindig hü s igaz maradt!  
Akkor letörli könnyeim  
S eljő velem  
Vadonba rejtőző kunyhó alá  
És engem boldogítva, —

Ölelgetve, dalolgatva,  
Mosolyt csalva, csókot adva  
Madar-kedvre virág-módra  
Ringatózunk ábrándokba.

„És azután?”

És azután eljő a hervadás  
Oly halkán, észrevétlenül,  
Hogy álmoként suhan ránk  
A bus halál  
És — alszunk esőnösen,  
Nem tudva, hogy már föl nem ébredünk . . .  
Az élet anda, édes álom,  
Az elmulás ködülte, ősi kép csupán.

„És azután?”

És azután mi volna még?  
Szerettünk s ez nekünk elég.

Romme.

### Csendesen.

— A Debreczeni eredeti tárcája. —

Irta Vántsa György.

Csendesen . . . esende-en . . .  
Megszólalt a kis kápo'na lelek harangja  
Gingáó . . .  
Nehez beteg kór ágya mellett, komoly  
arezzal állanak az orvosok A jóságos arezu  
nénikék (beteg ápolónók) ré-zvét teljes aggo-  
dalmak között, nézik egy alig 19 éves leány  
halál küzdelmét . . .  
Pár órával ezéltt még vidáman dalolt,

mint a pacsirta s im most a kórágyon küzd a halállal s nincs számára segedelem, a tudomány nem tud megmentésére sietni, pedig mily szivreható hangon könyörög: orvos urak mentsenek meg, elni akarok, hisz oly fiatal vagyok s oly kedves az élet . . .

A mult het egyik napjának esendes alkonyát, rémes jalkialások zavarták meg. Osz tályunk mozogni tudó betegei mind kimentek a folyosóra megtudandó, honnan jönnek e sziv szagató hangok s kíváncsian kérdeztük a nénikéktől, mi történt?

Pár percz múlva megadták rá a feleletet. X. gróf szobalánya, a mint urnőjének uzsonnára a kávét melegítette, a spiritusz-szal oly vigyazatlanul bánt, hogy az rajta végig ömlött es egész teste, areza kivételével, megégett s most a halállal vívódik.

Alig jött szemeimre álom, miután a földszinten elhelyezett női osztály egyik közterméből minden perczen fölhangzott a kínos fájdalmak által sajtoló jaj. Olykor-olykor hallottam, a mint kérte az őt gondos kezekkel apolगतó orvosokat: ne bántsanak, hagyjanak el, vagy ha jót akarnak tenni, szabadítsanak meg fájdalmaimtól, löjjenek agyon.

Mily fájdalmakat ér-zhetett az a szegény fiatal leány, a ki egyik perczben életért könyörög s a másikban megtagadva az istent, környezőit arra kéri, hogy öljek meg!

Csendesen . . . csendes-en.

rata másként nem érvényesül: rosszul számítottak!

De nem! Nagyon is jól! Hiszen a ti halálotok, csufos bukástok, kormány-párti összevásárolt szolgálod, az országának, magyarságnak, a haza üdvének nagy és szent érdeke!

Bizonyára látjátok ti már magatok is és azért adjátok a kezeinkbe a fegyvert, melylyel lenyakazhatunk benneteket, mert szegyélnétek küzdelem nélkül meghalni.

Köszörjük ezt a klotürjavaslatot, jó urak! Csak határozatokat el ma este bátran, mi készen vagyunk reá és mint egy ember, állunk sorfalat, nem: négy-szögű falanxot s kezünket szívünkre téve ismétljük a **J u s t i** Gyula mondását:

Esküszünk, hogy a 16. §-ból nem lesz törvény s ha erőszakhoz nyul, bele fog pusztulni a kormány és pártja!

Isten minket úgy segítjen!

**Kohányi Gyula.**

### A segesvári Petőfi szobor leleplezése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, július 19.

Nagy-Küküllő határozatilag kimondván, hogy sem a fehér-egyházi csatatéri emlékoszlop, sem pedig a segesvári Petőfi szobor ünnepélyes leleplezésénél hivatalosan részt venni nem akar, a rendező bizottság a következő felhívást intézte a székely néphez: „Kedves székely testvéreink! A nemzet alkotmányosságából Fehéregyháza határára létrehozott csatatéri emlékoszlop és a segesvári Petőfi-szobor folyó évi július hó 31-én (szombaton) fog leleplezteni.

Nagy-Küküllő vármegye, melynek területén egy a csatatéri emlék, mint a szobor áll, határozatilag kimondotta, hogy sem az egyik, sem a másik ünnepség nem kíván hivatalosan részt venni. — Csak sajnálkozni tudunk, hogy megtagadták a kegyelet adóját attól a

Nem tudtam aludni, idegeimre, melyeket már a sorsom iránti aggodalom is túlcsigázott, az álom jótékony ereje semmi hatást sem gyakorolhatott. Lehunytam szempilláimat, pihenni akarok — mondám, de ekkor újra főtáncgott a szivreható jaj s az álom jótékony anyyala tova rebhent.

Kimentem, az általunk kaszinónak nevezett folyosóra s ott elhelyezett karosszékbe foglaltam helyet, s gondolataim tömkelegei között révedezve vártam, vártam mikor jön szememre álom . . .

Csendesen . . . Csendesen . . . Mily szerencsétlen lettem — hangzott újra fel a szenvedő leány töredezett hangja ugye édes . . . te mit sem tudsz arról, hogy nem láthatod . . . kinjaimat . . . nem a te, a amint mondani szoktad . . . mindenedet . . . szerelmedet . . .

Én sem foglak látni többet, soha . . . hiszen meghalok . . . Oh! mert itt . . . itt . . . mindenütt úgy fáj. Segítsenek . . . ne, öljenek meg, hogy tovább ne szenvedjek.

Ismét csendesség lett. A kínos fájdalmak a miket a gondos ápoló kezek különböző enyhítő szerekkel eltompítottak, megszüntek. A szenvedő pár percze lepihent.

A lázban elmondott szavak föltárták előttem az ifjú leány történetét.

Szeretett és viszontszeretettel. Ifjú jegyese, kinek hü szerelme zálogát ottan viselte összegezt kezén az a kis karika gyűrű — holdog jövőt ígért, melytől a mint mondták talán hónapok választák el.

nagy szellemtől, ki első sorban és mindenek felett a miénk ugyan, mert a magyar faj törzsből fakadt, de kinek művei . . . ezek a néphez, szerelemben, hazához és világszabadsághoz szóló halhatatlan himnuszok ma már az összes művelt nemzetek . . . az igazi német nemzet tulajdonát is képezik . . .

Nagy-Küküllő vármegye félrevonulása nem ejtethet csorbát a költő örök dicsőségén, mert az emberiség jobbainak egybehangzó elismerése a legmegnyugtatóbb biztosíték, hogy a Petőfi verseit akkor is vissza fogják zengeni az idők bérczei, a századok, midőn Nagy Küküllő vármegyének nevét réges-régen elfeledték.

Kedves székely testvéreink! Megbántás volna rátok nézve, ha előttek, kik az ő dalai-ból merítitek nemcsak a lelkesedést olykori kedvteléseitekhez, de az új erőt is terhes napi munkáitokhoz — ismétljük — megbántás volna rátok nézve, ha előttek azt akarnók bővebben fejtegetni, hogy ki is volt legyen tulajdonképen az a Petőfi Sándor?

Csak annyit akarunk mondani, hogy mióta a világ világ lett, a ki mindössze 26 évet töltött e földi életben, oly dus kincset nem hagyott hátra övének, mint Petőfi nemzetének. S hátrahagyta azt nem néhány kiválasztottnak, hanem az egész csonkítatlanul minden egyesnek, a paloták és kunyhók lakóinak gyönyörűségére egyaránt. Nem hallgathatjuk el azt sem, hogy ő, ki lánglelkének terméketvel oly gazdaggá tette nemzetét: ráadásul még életét is feláldozta a hazáért, édes mindnyájunkért 1849-ben. Midőn mindinkább kezdettek tornyosulni a fellegek hazánk egén, kardot ragadott a sors mellé; odahagyta édes szülőföldjét, a drága szép Alföldet, szeretett családját és eljött hozzánk Erdélybe, a hol legremesebben dühöngött a harc zivatara. Eljött, hogy velünk vállalva küzdjön a népjogok és a szabadságért.

A jul. 31-én Segesvár közelében vivott szerencsétlen ütközet óta emberi szem nem látta többé, mely körülmény egészen biztos alapot szolgáltat annak a különben is mind általánosabbá való közhiedelemnek, hogy az említett csatában ő is halálát lelte és hogy földi maradványai kerek 48 esztendő óta ott pihennek a fehéregyházi közös honvédsírban. Tehát még haló porában is az általa annyira bálványozott székely népek hősi halált halt gyermekeivel van összeölelkezve. És mit gondoltok kedves székely testvérek, miféle jutalmat várt s remélt Petőfi páratlan szol-

Jegyese távol van, talán nincs is a fővárosban s azért mondogatja; mit sem tudsz édes arról, hogy mily szerencsétlen lettem. Nem fogsz meglátni többet s talán koporsómra sem ejthetaz könyvet.

Éjfel után 1/2 2 óraker teljesen csendes lett minden. Bementem és lepihentem ágyamban. Nem tudom, hogy mikor jött álom szememre, azt világosan tudom, hogy álmom tárgya a kis leány esete volt.

Láttam a viruló szép leányt, a mint dalolva siet teljesíteni urnője parancsát nem is sejtve, hogy a dal, a mi ajkait elhagyja, hattyu dala, láttam az élő égő faklyát a mint kétségbe esetten sikoltozva kiált segítség után. Hallani véltem kedvességhez sutogott édes szavait . . . Látni véltem, midőn mosolygó arcát, a mit a fájdalom kinjai nem torzítottak el, a halál szabadító anyyala az örök álom fátyalával leborította. . . .

Gingáló . . . Gingáló . . .

A kis kápolna harangjának méla hangja ébresztett föl almomból.

Első szavam is az volt, mivan a kis leánnyal? „Meghalt, volt rá az egyszerű felelet.

A tegnapelőtt temették el, az egyszerű koporsót, nem borították a koszoruk özöne, nem hullott reá a szerető jegyese, a bánatos szülők könnye, kísérei a hivatalos közegek, a kik rideg arccal mondogatják, v i g y á z o t t v o l n a m a g á r a .

S talán igazuk van.

gálataiért és önfeláldozásáért a nemzettől? Nem egyebet és nem többet, csak annyit kért s kér ma is tőlünk: »Siromra, hogyha meghalok, ültessetek virágokat!« Kedves székely asszonyok, székely leányok és székely atyafiak! A hol bőlesője ringott, az arany kalással ékes délibábos rónaság távol esik az ünnepélyek színhelyétől.

Ennélfogva különösen ránk nehezedik a kötelesség sulya azért, hogy legnagyobb költőnknek egyetlen szívbéli vágya, az ünnepnapon hozzá méltólag teljesedjék.

Fel tehát kedves székely testvéreink. — Szakítsuk felbe egy napra még legsietősebb munkáinkat is.

Taroljuk le falunk mezőink és réteink virágait. Kösűk bokrétaiba, fűzzük koszorukba s legszebb ünnepelő ruháinkat magunkra öltve, borítsuk be vele a szent halmot és a szobrot, hadd lassa meg a boldogult, ha égi honából széttekint, hogy még mindig nem fajult el az ősi székelyvér, mert ime annak hálás kegye letéből ma az ő sírját (szobrárt) napkeletnek minden szőnyegénél szebb s z ó n y e g takarja.

Örök időkre »czudar« lenne az az Udvarhelyvármegyei község, mely bokrétaát és koszorút nem hozna vagy küldene az ünnepélyekre és megverné a magyarok Istene, nem csak ezen, hanem a másik világon is azt a böhiszemű székely asszonyt és székely leányt, ki legalább egy virágszállal hozzá nem járulna a nemzett méltó elismerésének kifejezéséhez.

A központi rendező bizottság nevében, Székely-Udvarhelyt, július 14.

U g r o n Gábor elnök, E m b e r y Árpád jegyző.

### Egykor és most.

Debreczen, jul. 19.

Huszonnolcz esztendő előtt történt, hogy Belső Szolnokmegye alsó kerületében, mint a T i s z a Kálmán által vezetett akkori baloldali egyik ifjú tagja fellépett képviselőjelöltnek báró B á n f f y Dezső és megbukott.

Keservesen panasolja el ezt a bukását egy választóihoz intézett nyílt levelében a fiatal dalia, bőségesen felemlgetvén, hogy milyen kegyetlen erőszak, visszaélés, hivatalos ostor, elvételés, visszaretentés s több efféle ördögi praktika ütötték el a képviselőségtől.

Azóta a bukott jelöltből főispán, majd házelnök, végre miniszterelnök lett, de mind e viszontagságok között úgy látszik, mint lángpallós lebegett szemé előtt az általa felsorolt gonoszságoknak a választásokat feltétlen sikerre vezető minden neme és habár memoriaja egyebekben vesztett is ifjúkori élénkségből, ez egyben tökéletes maradt.

De csodálatosképen meglevevén a választási panaceák hasznos volta benne akkor, mikor a legutóbbi választásokat ő vezette. És még csodálatosabb, hogy akkor sirtak az ő bukásán férfiak és lángkeblű honleányok, mig most ép azt siratják ugyanazok hogy ő vezette a választásokat s ha most sikerülne neki a bukás, aligha akadna szem széles Magyarországon, mely könybe borulna e miatt.

Egyébként a miniszterelnök sirámat az akkori Magyar Polgár cz. lap után szóról-szóra adjuk, hogy lássa az utókor, miként báró Bánffy, ha a szükség úgy hozza magával melancholikus hurokat is tud pengotni, nemcsak mosolyogni.

Minthogy nagy a valószínűség, hogy rövid idő múlva szükség lesz ismét a bucsudalra, nehogy tulságosan meg kelljen erőltetni szellemi tehetségét, itt közöljük akkori bucsuját, melyet némi változtatással megismételhet. A nyílt levél így szól:

**Választóimhoz!**

Belső-Szolnokmegye alsó kerületének és Dézs városának azon választópolgárai, kik a közeli lefolyt választás alkalmával engemet szavazatukkal megtiszteltek, fogadják köszönetemet; fogadják forró hálám azokat, kik feltevére napi munkájukat, megvetve visszaretentést, nyomást és erőszakot, nem kimélték fáradságot, áldozatot, kik megtettek mindent megválasztásom érdekében. A végzet könyvében meg volt írva bukásom! A jobboldali győzött, mi, a baloldal, leszavaztatánk; láttam férfiakat könyvelt szemekkel, láttam lehanyatlani a tetre vágó ifjak kezét, hallottam zokogni a lángkeblű honleányokat; hetek, hónapok reménye, munkája romba dőlt, leszavaztatánk. Nem érzem feljogosítva magamat személyem érdemének tulajdonítani azt, a mit elveim- és jobban kifejezve pártállásomnál fogva megválasztásomhoz kötöttem, mint már mondtam volt egy alkalommal, bizalmukat csak a jövőben remeltem kiérdemelhetni; de épen, mert úgy kell tekintenem, hogy bukásomban a baloldali elv bukását sajnálják, engedjenek meg nekem pár vigasztaló szót. Erőszak, jogtalan nyomás, számos visszaélés meggátolták ugyan meggyőzést, hogy az országgyűlésre baloldali képviselőt küldjön; de elértük azt, hogy pártunk létrejött, megteremtett! az a mi mint sokan állították — őt személyből állott, ma egy tekintélyes párt, mely nyolczszáz tagot számlál; és ezen tagot sem parancs, sem hivatalos ostar, sem elvígázás nem hozta egybe, de vezette a meggyőződés, vezette a haza szent ügye, érdeke. A baloldal jelöltje a választáson megbukott, de a baloldal megerősödött és még erősödni is fog mert a választások után fel lesznek oldva számos igen hasznos kezek, melyekre ez alkalommal adott szó. Baráti készségről békét szorított. Minden egyesnek a telessége a jövőben a pártot egybetartani és mindent tenni, hogy bármily alkalommal mint párt, mely e megyében tényező, többé soha meg ne veretessünk.

Es én, mint a ki a nyilvánított bizalomért, pártfogásért mély balával tartozom, szent kötelességemnek ösmereim nem vonulni vissza a tett mezejéről, de küzdeni, munkálni azokkal, azokért, kik engem megválasztani akarva, értem az ügyért, az elvért, mindent megtettek, mindent áldoztak. — Fogadják őszinte köszönetemet, tartásnak meg barátságukban! Apanagyfalu, 19-ik márczius 1869.

Báró Bánffy Desső.

**Két Papakosztá.**

— Egy kedélyes fogházirol. —

A hirneves kaszabotörő vakmerő kalandjai nevezetes fordulót alkottak a csirkefogók életében. A börtön falai között immár nem a bűnbánat fogja el a rabot, hanem gondolatok, tervek töltik be a fejét, hogyan lehetne a kellemetlen kalitkából kiszabadulni. Ezek a tervek sikerülnek is egyes esetekben, a mi aligha gondolkodóba nem ejti az igazságügyi és rendőri köröket, hogy nem volna szükséges e jelenséggel komolyan foglalkozni.

Két rabról lesz szó, a ki Lippáról szökött meg. Az egyik Vlad Gavrilla cigányvajda, a ki a Papakosztá nevét nem kaszabotöréssel szerezte, mint görög mestere.

A lippai Wertheim-szekerények különben elég biztos eilentállási képességgel bírnak — írja lippai tudósítónk, mert üresek. A vajdat két ló húzta a kóterba, mert a csendőrségnek nem tudta a járulat felmutatni róluk. A csendőrök gyanuja alaposnak bizonyult, mert csakhamar kiderült, hogy a lovak lopott jószágok.

A lőkötő vajdat bevitték a lippai városi börtönbe. Egyszerre azonban nyílt utczán versenyfutásban gyönyörködött a lippai közönség. A cigány valamely lyukon kibújt a börtönből s ugyancsak szedte lábai alá a fő-utczát. Egy rendőr pedig utána iramodott, de eszméjét elfelejtette lehuzni s a mezitlábos cigányt

bizony nem bírta utólrni. A Maros hidján átrohantak a versenyzők s Radnán eltűnt a vajda a rendőr szemei elől.

A másik Papakosztá nem cigány, de annál is rosszabb. Csak két hónapja már, hogy a szegedi rendőrség elfogott egy embert aki ladikon ment Szegedre s Hoffmann Györgynek mondta magát. A rendőrségnek azonban gyanus volt az atyafi s elfogván, ki is sűtötte róla, hogy hamis nevet mondott, meg hogy többszörösen is megbüntetett betörő, aki a délvidéken számos lopást, betörést követett el s a lippai járásbírósg börtönéből szökött meg. De azóta még egy szökési kalandja volt. A nagy-szt. miklósi járásbírósg fogházába is bejutott és ott kámforra vált. A szegedi rendőrség mihelyt elfogták, rögtön értesítette a csendőrséget, hogy ez a Jelinek Ferencz, — mert N. Szt.-Miklóson annak vallotta magát — azonos Hoffmann Györggyel s jól vigyázzanak reá, nehogy újból megugorják.

Az itteni vizsgálat befejeztével elvi zik Horvátországba, ahol sok elintézetlen ügye van a bírósággal. Mert ez a nagy Papakosztá onnan is megszökött már.

**Darányi miniszter Debreczenben.**

(Saját tudósítónktól)

Debreczen, jul. 19.

Debreczennek nagy vendége volt f. hó 17 és 18-ik napján Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter tisztelet meg látogatásával Debreczent.

Es az a mint már ösidők szokásos: befogódtak a nemes város családi batárjába azok a hires, tánczos öt paripák, a nyalka huszár is dús zsinóros parádeban kiült a bakra, azután, azután neki indult a miniszter.

— Hajts! s úgy gyönyörködött a mi nagypompánkban, melynek részleteiről a következőkben emlékezik a tudósítónk.

**Az érkezés.**

Mint már lapunkban irtuk is, f. hó 17-ik napján érkezett meg Darányi miniszter a magyar államvasut indóházához délután 6 óra 54 perczkor. A miniszter kíséretében Rapaiics Radó, Kvassay József, Józsa László miniszteri tanácsosok, György s Tóth Jenő miniszteri fogalmazók érkeztek.

A Darányi határozott kívánságára elmaradt minden hivatalos sablonos staraczk-lövéses fogadtatás s az állomástól a kies «rabkert» telepre hajtottak, ahová mint a mely hely gazdasági kísérletezésekre is alkalmas, a gazdasági felső tanintézetet tervezik kiépíteni.

A «rabkert»-ről a belső gazdasági intézeti épülethez hajtottak, majd onnét pedig a Bika szállodába, hol a miniszter elszállásolva volt s hol szűkebb körben a Magyarai fiuk remek zenéje mellett megvacsorált.

Az első napnak rövid programját ez töltötte ki, a második napra maradván az érdekesebbek, mint a Hortobágy megtekintése s a város vagyonának, állat állományának a szemlélése is, melyre igazán büszke lehet Debreczen s melynek másait bizony a miniszter sem találhatja máshol.

A miniszter hortobágyi kirándulásának egyik főczélja azonban az volt, hogy a Hortobágy kilitásba helyezett csatornázása miatt a csatornázás színhelyét megakarta tekinteni a miniszter.

**II. Második nap. Jul. 18**

»Reggel 6 óra 39 perczkor a m. kir. államvasutak pályaházától — a miniszter külön vonaton — indulás a Hortobágyra. — 8 óra 18 p. érkezés a hortobágyi csárda állomásra. Itt kocsikra száll a társaság és megsejleltetnek az öntözési terület s a hortobágyi legelő mezőgazdasága és állattenyésztése. 11 órakor villásreggeli a csárdában. 12 órakor a különvonaton indulás vissza, érkezés 1 órakor. D. u. 2 óraig pihenés 2 órakor ebéd. 3 órakor a m. kir. méntelep megtekintése. 4

órákor a Pallag pusztán a gazd. tanint. külső gazdaságának megsejlelése. 6 órákor vissza érkezés a városba; itt a főiskola és anyakönyvtár esetleg más intézményeknek meglátogatása. Este 8—9 óra között vacsora. 10 óra 37 perczkor elutazás Budapestre. A városi tanács által megállapított s kinyomtatott napiterv ez volt, a mely változtatás nélkül be is lett tartva.

Vasárnap reggel indult a miniszteri külön vonat a Hortobágyra, melyen mint kíséret, a következő hivatalos és magán személyek utaztak a miniszterrel: gróf Dégföld József főispán, Rapaiics Kvassay miniszteri tanácsosok, Puky Gyula táblai elnök, Király Ferencz orsz. képviselő, Komlóssy Arthur főjegyző, Dobieczky Sándor üzletvezető, gróf Szapáry Gyula, Rásó Gyula alispán, Wessprémy vármegyei főjegyző, Szögény János, Török Gábor főerdész, Pruzsinszky tanácsos, Szücs Mihály gazdasági tanintézeti igazgató, Vinna Gyéza s Diene Barna, Sthál Géza főmérnök, Jülek huszárszázados, báró Babarczy és Steuer István huszár hadnagyok, Oláh Károly városi tanácsnok, Kálmáncz helyi kapitány, Végh Gyula t. b. főkapitány, Ferenczy István gazd. tanár, Várady István F. a. r. g. állami főállatorvos, Csóka polgármesteri titkár, Dr. Medve Zoltán főispáni titkár, Rikli Antal nagybirtokos, Pethő erdőfelügyelő, ifj. Rásó János vármegyei alszámvevő, Fehér Sándor, Czegléd Gyula, Jobbágy János és Némethy Sándor birtokos polgárok, Zoltay Lajos, Mile Pál s Löw hirlapírók és Király Gyula gazdasági tanácsnok, akit első helyen kellett volna említeni, mint aki egyik fáradhatlan és buzgó rendezője volt ennek az egész hortobágyi kirándulásnak.

**A különvonaton.**

A miniszteri első s másodosztályú kocsikban helyezkedtek el a vendégek és a tarka uti ruhák, ha ünnepies színt nem emeltek is a kirándulásnak, de annál kedélyesebben s fesztelenebbül alakultak meg kocsikban a társaságok, melynek éllembesbbjei a hortobágyi hosszu uton megeresztettek itt ott suba alatt, egy kis parázs csöndes játékot is.

Darányi miniszter gróf Dégföld főispánnal, Dobieczky üzletvezető, Puky Gyula táblaielnökkel és Komlóssy Arthurral szállt fel egy szalonkocsiba, hol is, a gazdag veteményes földtáblák, arany-sárga keresztelkekkel meg áldott birtokok között haladván a robozó vonattal, beszéltek a földmives szoczialistákról, melyek már Hajdumegyében is emlékeztessé tették a nádudvari, piros pünköszt napot.

A különvonat megállott a Macson is, ahol Steinfeld Mihály nagybirtokos szállott fel, még pedig a lehető legerdekesebb, legszivezebben fogadott podgyászszal a nyalka urasági inas hatalmas kosár hosszu nyaku palaczkos borokat hozván utána.

Es csendes, tiszta idő volt, mikor a páras ködből feltarult akáczos ligeteivel, megannyi hűsölő helyeivel a Hortobágy, ménesek s gulyák határozatlan, fekete pontként mozogván rajta a nagy távolsagból.

**Kocsira urak!**

— A kis hortobágyi állomáson Farakas Albert mátai biztos vezetése alatt Achsmann s Cseh hortobágyi állatorvosok, Markovits Iván ménes-mester vártak az érkezőkre, kiket Király Gyula tanácsnok hármásával s négyesével helyezett az állomáshoz kirendelt kocsikon el, amelyek között a ruganyos, olegans homok-futók mellett kezdetleges, szalma üléses, döcögős paraszti kocsik is szolgáltaták az uti alkalmaságot az érdekes hortobágyi kóborlathoz.

— Kocsira urak! majd elhangzott a jelszó s akinek zsup-ülékes döcögő jutott, bizony a lelkétől majdnem megvalva emlegethette, hogy milyen kellemes is az a hortobágyi utazás. Az első megálló a nagy hortobágyi csárda előtt volt, hová a város igazi kincsét képező törzsménest hajtották be.

A hatalmas, ragyogó szőrű kanczák pajkos, suta csikóikkal valami festői szép látványt nyújtottak a miniszter igazi elragadtatással tudakozódott a ménes eredete, a lovak faja és száma után. Sokáig beszélt Pethe csikóssal is, ki a miniszter egy kérdésére félre értve mondta:

— Száz tizenhárom vagyunk méltóságos uram!

A miniszter ugyanis azt akarta kérdezni Pethe-től, hogy hányan vannak csikósok a ménes mellett, Pethe uram pedig a — lovakat értette . . .

#### A bemutatott lovak és be nem mutatott újságírók.

A hortobágyi csárda előtt a virágos pusztán keresztül, locsogókön is sok helyütt átgázolva, egyik csikós telepre hajtottak; hol a remek ménjei vannak elhelyezve a városnak.

És itt a derék Markovits ménes mester a nevesvérű jószágokat, nevük szerint, még a szép tatájukat s mamájukat is szép rendben felsorolva, egyenként és fajtánként bemutatta, mint ahogy a Hortobágyon még a számadó gulyást is mind bemutatgattak a miniszternek, csak az újságírók nem jutottak senkinek az eszébe, bárha egyik hírlapíró czimbora sarkantus csizmát, zsinóros magyar ruhát húzott is, mégis szegényeknek nekik nem került olyan ménes mester, aki a kegyelmes urnak őket bemutatja volna.

Ezen a tanyán bemutatott a miniszternek a pályavetés művészetét is, egy ártatlan, jámbor csikónak a nyakába lökve a csikós gazda a zsiros, nehéz pályva-kötelet.

#### A bikák.

Majd ismét a vágató kocsikon az Árkushidhoz indult a társaság; mely menetközben a miniszter megnézte azt a helyet és eret is, melyen keresztül tervelik a hortobágyi öntöző főcsatornát. A gulyások itt pár száz darab füstös nyakú s fekete szemű fiatal bikát tereltek elő.

A szép erős, hatalmas jó zágok, megmehdülve egyik-egyik, kíváncsian nézték a társaságot. Itt Farkas Bertit a híres mátai biztos volt a szószóló, igen tanulságos dolgokat beszélve, mondván hogy néha, mikor oly dobogó kedvűkben vannak a jóvendő bikák, mert a legtöbb még fiatal bika volt a gulyában, hogy ilyenkor ha egymásra támadtak az ingerlékeny jószágok meg is ölik, agyon is ökleik egymást . . . Egyben Bertit bátyánk megemlékezett a hortobágyi pásztorok jó, szolid erkölcséről is . . .

— No Bertit, mert a te nevelésed, mondta a dícséretre Rácz Gyula alispán, akít azután Farkas Bertit az igriczi asszony esetének elmondásával igyekezett a hortobágyi pásztor erkölcsök minéműségéről meggyőzni.

#### Lakadalom a miniszter jelenlétében.

A Kun György telkén a karámot nézte meg a miniszter, melyet nádból készítenek a pásztorok. Érdekes felemlíteni, hogy ezen a csikós telepen ép lakadalom volt. Porrtörő gazdúrunk Anicza a miniszter jelenlétében tartotta meg a lakodalmát Forgó urral a legdaliásabb, leghatalmasabb legények egyike a hortobágyi híres pusztán . . . Es ha a Hortobágyot nem fogják is öntözni, a szép Anicza dobogó szívében már nem marad többé szárazon . . .

#### A mátai csüröskertben.

A mátai csüröskertben hatalmas széna rakományt nézték meg, melynek a kazlái, mint valami természetes templom olyanok voltak s hirdették a Fara gó bácsi, az öreg gazda szakértelmét, ki nyílt magyaros szájjal jó ízű derűtséget kelte szölte el:

— Bizony már rég berakattam volna valamennyi kazlat, csak ne volna mindig valami ez a alkalmatlankodás.

Még a mátai tenyész csordát megnézve a Hortobágyi folyó regényes partján a korcsmához vissza fordult a hosszú kocsisor, hol kitűnő, magyaros villásreggeli várta a fáradt vándorokat.

Egyszerű, sovány ozsonának nevezték el ugyan a rendező urak, hanem a pompás borju pörkölt a friss kolbász az éhes kirándulóknak a hercegi lakománál is jobban ízlett.

Bor is volt ugyan elég, mégpedig a fiatal Steinfeld Mihály jó vitézből nemesebb, tüzes üveges borok, melyek igazán oly kedvre derítették a másként is nagyon kedélyes, eleven társaságot, hogy többen a midőn feltizenket órákor a csárdából, az asztaltól valón kellett, már javasolni akarták is, hogy külön vonatot a szívélyes Steinfeld tanyára küldje be a miniszter borért, maguk pedig inkább maradjanak még.

Darányi miniszter az ellonzéktól nem akarva kiérdemelnia »korcsma-miniszter« nevet, természetesen nevetve elejtette a tünneményes, eredeti tervet.

Indulás előtt még Kiss Ferencz fényképész lefényképezte az uri társaságot, melynek egy és más érdemes tagjai azonban így abba a helyzetbe jutottak, hogy a fényképész megörökitette azokat a bünjeleket is — hosszunyaku tele boros üvegek voltak, miket az élelmesebbek az utra magukkal bevitték a kocsiába, hol aztán míg a borban tartott szikrázott is jökedv, sőt legvégül ismeretlen tettesek megitták a miniszter részére behűtött Margit és kutyáikat is . . .

#### Ezer gólya.

A Hortobágyon most tömérdek a gólya s tegnap a miniszteri különvonatról valami érdekes látványt nyújtott egy hosszú sorban bogarászó gólya falka, mely állott legalább 1000 darabból . . . Sőt egy locsogós helyen ott melabuskodott, néhány ritkább jelenségű fekete gólya is . . .

— Azok hordják a termékenyfejú Bánfynak a javaslatait, viccelt igen gyöngye élcel egyk kupésarokban, egy bus ellonzéki magyar kit különben, mint mindenkit a társaságban nagyon megnyert az előzékeny, szíves modoru miniszter . . .

#### Ebéd a Bikában.

A hortobágyi kirándulók majd délben is a város vendégei voltak a Bikában, melynek a disztermében volt felterítve. Az izletes ebéd a következő fogásokból állott:

Fehér esiga leves,  
Rák leves,  
Bélszín madeira szósszal,  
Husos pite,  
Liba sült salátával,  
Rucza sült salátával,  
Gompott,  
Fagyalt,  
Giardinettó (Gyümölcs),  
Sajt,  
Fekete kávé.

#### Borok:

Asztali fehér,  
Érmelléki bakar,  
Magyarati,  
Szomolóni,  
Sashegyi,  
Egri vörös.

Ebéd alatt a Rácz Károly zenekara hegedült szebbnél-szebb magyar nótákat, eljátszván a saját szerzeményű Csokonai indulót is.

Az ebéd kettőtől félnégyig tartott s mint a Hortobágyon, ugy itt társaság közben többször igen meleg hangon, elismerőleg nyilatkozott a látottakról s tapasztaltakról a miniszter.

Ebéd után kocsikon, a miniszter a híres ötös fogaton, a kollegiumhoz hajtatott az egész társasággal.

#### A kollegiumban.

A kollegiumban Balogh Ferencz, Erdős József s Kovács Sándor akadémiai tanárok és Geresi Kálmán tanterületi főigazgató fogadták s kalauzolták a minisztert, bemutatván az öreg épület minden nevezetességeit, a kincseket érő nagy könyvtárban több érdekes Csokonai ereklyét is.

#### A méntelepen.

A kollegiumból a magyar kir. méntelepre ment a miniszter, hol a tisztiakar diszbe ül-

tözve fogadtá a magas vendéget. Az itt tapasztalt csin s rend, meg a szebbnél szebb némes ménék mind érdemesek voltak a miniszteri elismerésre.

#### A Pallagon.

Hosszabb időt töltött a miniszter kint a gazdasági tanintézeti pallagi telepen is, hol Szűcs Mihály igazgató s Czajlik intéző voltak a kalauzai a társaságnak. A telep helyiségét, gazdálkodását meglekintvén, késő délutáni órákban a hadházi országoton keresztül behajtatott a városba a miniszter, hogy meglátogassa gróf Dégenfeld főispánt, Komlóssy Arthur főjegyzőt mint polgármester helyettes és Puky Gyula kir. ítélő táblai elnököt; ezenkívül a távollevő polgármester részére névjegyet hagyott hátra. Egyéb magánlátogatásokat az idő rövidsége miatt nem tehetett. A miniszter tiszteletére még este vacsora volt, melyhez a Magyarfiúk hegedültek, a Tisza-család kedvencz primásai a Tiszák a belső barátjának Darányi n y i n a k, kit mint látszik még nem viseltek meg az ellenzék támadásai, mint böles Bánffy bárót, a ki már a clotúrral fenyegetődik.

A miniszter az esti feltüz órással elutazott a fővárosba, kifejezve elismerését Debreczen város szíves fogadtatásáért. Komlóssy Arthur főjegyzőnek és Király Gyula tanácsnoknak is köszönetet mondott, hogy fennakadás nélkül kiviték a kitűzött programot.

#### Apróbb epizódok.

##### Három évszám.

Darányi miniszter vacsora közben megtudván, hogy a földművelésügyi miniszteriumban az első években gróf Dégenfeld főispán fogalmazó Komlóssy főjegyző pedig segédfogalmazó voltak, örömet fejezte ki miniszteriumának a két veterán tagjával szemben, ugyanekkor felvetvén a kérdést, vajjon hármójuk közül ki a legidősebb?

A főispán őszmentes hajára, a főjegyző hetyke bajszára pillantva, rövid gondolkodás után azt mondta: a miniszter a legidősebb.

Általános derűtség követte aztán a további vallomások eredményét, mert kitűnt, hogy épen megfordítva áll a dolog, mert a három között a miniszter a legfiatalabb amennyiben (1849 Januárban születet, és így a főjegyző (1848) ben) egy hónappal idősebb — gr. Dégenfeld főispán pedig (1847) másfélévvel.

#### Miniszteri lakomák díkezió nélkül

Egy ebéd, két vacsora és egy villás reggeli miniszterrel — és egyetlen díkezió nélkül. Ez történt Debreczenben jul. 17—18-án Darányi földművelésügyi miniszter itt időzése alatt. Mi nem vagyunk barátai a sok szóbeszédnek, kivált a kormány s miniszterekkel szemben dicshymnusok zengedezésének és bár nagyra becsüljük, hogy Darányi miniszter szigoruan követelte a czeremóniák és hivatalos formások mellőzését, de ennyire cloture alá helyezni a nyelveket még sem egyezik meg a magyar ember természetével sem a zöld, sem a fehér asztalnál.

Csodálkozunk is rajta, hogy a mamelukok nem opponáltak!

#### Fehér Sándor és a miniszter,

Fehér Sándor polgártársunk egy jó ízű mondása szállott kint a Hortobágyon derűtséget kelte, szájról szájra.

Darányi miniszter a Hortobágy öntözéséről beszélt a gazdákkal s valami szép selem füves, réti legelő kaszáló mellett állván mondta a gazdáknak.

— Látják kérem, majd ilyen szép lesz a Hortobágy mindenütt az öntözés után . . .

— Bizza csak ezt az öntözést a kegyelmes ur az Ur Istenre, mondta Fehér Sándor és adjon a mérnököknek inkább valamely más munkát.

#### A virágbokréta.

Heykál Ede a fűvészkertünk derék főkertesze gyönyörű bokkrétát küldött Darányi-

ny i miniszternek, melyet az nagyon szívélyesen fogadott és szalonkocsijában az asztalra helyezve magával vitte Budapestre s még a vonat elindulása előtt is bemutatta az éljenző közönségnek az ablakon át.

## Ujdonságok.

\* **Lapunk felelős szerkesztője** egy heü távollét után városunkba hazaérkezett s újra átvette a lap vezetését.

\* **Jeney József temetése.** Tegnap d. u. 4 órakor volt pártunk egyik leg buzgóbb harcosának, borosjenői Jeney Józsefnek temetése diszes és előkelő közönség részvételével. Jelen voltak: a függetlenségi párt testületileg, a függetlenségi kör, az ev. ref. egyház és a presbyteriuma, valamint a hatóságok és a város előkelő polgárai igen számosan. A temetést Dicsőfi József aranyshajú lelkészünk végezte, elmondván egyik legszebb beszédét, a puritán, egyszerű ember igaz érdemeit méltányolva s kiemelve különösen az elhunyt nagy és igaz hazafiságát.

A diszes ravatalra a következők küldtek koszorút: Élővirág — fekete moir szalagján a felirással: Felejthetetlen jó férjemnek — bánatos özvegye. Élővirág — fehér moir szalagján a felirással: A jó nagyapának forrón szerető halás unokája — Ilonka. Élővirág — fekete moir szalag: A nemes szívű jó apának — gyászoló gyermekei. Cser és pálma koszoru, nehéz, vörös selyem szalagján: Tisztelete jeleül — a debreczeni függetlenségi párt. Tölgy és pálma koszoru nemzetiszin selyem szalagjal: Tisztelete jeleül — a debreczeni függetlenségi kör. Élővirág — fekete moir szalagjal: Kedves jó sógoromnak — Koszorus Lajos és családja. Babér koszoru — fekete selyem szalagjal: A szeretett testvérnek és rokonnak — özv. Zilahy Sebess Györgyné és családja. Borostyán koszoru — fekete moir szalag: Szeretet jeleül — a Kondor család. Élővirág — nemzetiszin szalagjal: Jó barátjának — Horváth János és neje.

\* **A függetlenségi párt részvétirata.** Egy mélyen megsomorodott család, de különösen egy forrón szerető hitvesi szív fájdalomait enyhíteni vannak hivatva az alább közölt sorok, melyek közreadásakor mi is, ugyanazon nemes eszmék szerény munkásai teljesen áthatva az alábbi sorok igazán érzett és mondott szavaitól, fejezzük ki újból részvétünket a gyászoló családnak. A részvétirat szövege a következő:

Özv. Jeney Szabó Józsefné urnó ó nagyságának Debreczen.

Mélyen tisztelt Asszonyunk!

A debreczeni függetlenségi és 48-as párt nevében fájdalmas részvétünket fejezzük ki azon vesztésé felett, mely Nagyságodat és mélyen tisztelt családját szeretett ferjének borosjenői Jeney Szabó József urnak elhunytával oly mély gyászba borította.

Gyászt hozott az ó kidölte mi reánk is, kik megboldogultat mindvégig soraink élén, mint a függetlenségi és 48-as eszmék tantorithatatlan hitét és harcosságát tisztelhattuk.

S bár a végzet kérlelhetetlen parancsa elszólította is ót taborunk vezetői közül: az ó önzetlen honszerelme, kristálytisztá jelleme mindenkor lelkesítő példa marad mielőttünk.

A magyarok Istene adjon csöndes nyugodalmat a kidölt agg harcosnak honszent földében! Legyen áldott emléke közöttünk mindörökké!

Legmélyebb tisztelettel Debreczen, 1897. július 17-én.

A debreczeni függetlenségi párt nevében:

**Kertész János,** Dr. **Benedek János,**  
alelnök. jegyző.

\* **Az egyházkerületi főjegyzőségre** beadott szavazatok ma d. e. bontattak fel. Az eredmény a következő: **Zsigmond Sándor nyert 351 szavazatot.** **Dicsőfi József nyert 318 szavazatot, Mitrovics Gyulára és többekre adatott 63 szavazati Nem küldetett be nagyobb részint Dicsőfi Józsefre adott szavazat 14.** Így általános többség ez alkalommal nem lévén, új szavazásra jelöltettek **Zsigmond Sándor és Dicsőfi József.** Ha a **Mitrovics Gyulára** adott és be nem érkezett szavazatok — mint biztosan remélhető. **Dicsőfi Józsefre** adatnak, **Dicsőfi József megválasztása ma már biztosra vehető,** minthogy ez az első szavazás bebizonyította, hogy az oly fennhanggal hirdett 200 szótöbbsége **Zsigmond Sándornak** ma már csak kortes fogásnak tekinthető.

\* **Emberről kapáló földműves.** A harag a legrosszabb tanácsadó tudva van az már régen és ha még hozzá tudjuk, hogy **Molnár Mihály** alaposan be volt rugva akkor készen áll az egész eset. **Molnár Mihály** napszámos ugyanis szombaton a Hatvan utca 1400 számú háznál levő lakásán ugyanott lakó Gyarmathy Istvánt úgy ütötte föbe kapájával, hogy az szó nélkül bukott le a földre. A vérbe fagyott embert kórházba szállították, életéhez semmi remény. A rendőrség által elfogott tettes azt vallja, hogy azért ütötte föbe egy szomszédját, mert az egy hét óta, tudta és engedélye nélkül használta az ó kapáját s emiatt nagyon megharagudott rá.

\* **A rendőrség figyelmébe.** Igaz, hogy egy kissé kinn van nem olyan tehát a hely, hogy minden szemes ember egyhamar megelégeljen, mégis úgy tartjuk hogy legább is nem kellene róla egészen megelégedkezni, kiírjuk tehát az esetet, hátha lendítenék valamit a dolgon. Kinn az a j t ó - u t c z a rejtelmei között van a dolog, a melyről szólni akarunk. Ugyanis az ajtó-utcazi árok folytonosan tele van a kör yéknek minden szeméttel és mocskával s azok kigőzölgései veszélyeztetik ott a közegészséget különösen megfertőztetik a levegőt a közeli iskolában. Ime, hogy csak a legborzasztóbbat említsük, már 5 nap óta hever egy döglött kutya teste anélkül, hogy valaki gondolna az eltakarására. Ajánljuk a rendőrség szíves figyelmébe.

\* **Egy fölsímet népbolondító.** A könnyen kivő munkasúép egyik legnagyobb gyengeje, hogy a veres szociálistáknak vakon hisz és őket követi a legvégsőbe is. Oda adja utolsó garasát a lelketlen izgatónak és maga nélkül löz. Rendszerint az ilyen agitátorok a köz-czélra gyűjtött pénzből éldegeinek s a munkától iróztva legjobban megelégek. A debreczeni Szocialista párt a veres eredményű pünkösdi mulatság után titkos gyűlésén a rendőrség által megzavartatva mostanában nem adott magáról életjelet. A rendőrségnek egyik ügyes polgári biztosa azonban folyton szemmel tartja az érdemes társaságot és főfigyelme különösen kiterjed az utazó apostolokra, el is fogott egy ámitót akit **Arany Györgynek** hívnak s különben faczér szabó segéd és harhedt szocialista a ki azért ámitja a szegény könnyen hívó népet, mert így könnyen dolog nélkül megél. A rendőrség a jó madarat a város területéről kiutasítással büntette meg.

\* **Közvilágításunk.** A város jog és pénzügyi bizottság legutóbb szombaton s újból ma délutáni ülésén foglalkozik a közvilágítás rendezésének anyagfontosságú ügyével. A szombati ülés legfontosabb határozata, hogy a bizottság a közvilágítás kérdésében a légszeszvilágítás mellett határozott, házi kezelés kizárásával továbbra is a vállalati rendszerhez ragaszkodik s a betervezett szerződési javaslatokat is elfogadta a részletes tárgyalás alapjául. **Bakonny Samu dr.** a közvilágítás ellátására továbbra is a légszeszvilágítást tartja legalkalmasabbnak, legezlszerűbbnek s a szerződési javaslatban lefektetett feltételeknek fogva a legkedvezőbbnek **Dr Kemény Mór**

és **Zádor Lajos** felszólalásai után határozott aztán a bizottság a légszeszvilágítás mellett s mondta ki, hogy a szerződési javaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadja s annak tárgyalására a ma délutánt tűzte ki.

\* **Az iparosok műkedvelői előadása.** Mindenkor dicsérendő, azon nemes törekvés, mellyel célhoz jutni igyekeznek az iparos ifjuság az önképzés terén. Helyes és igaz, hogy a műveltség és tudás emeli ki az embereket. És ép ezért különösen az iparos ifjakat kell akkor dicsérnünk midőn nem szocialista tanok olvasása közt feczérlik idejüket, hanem szívet és lelket nemesítő módon önmagukat tanítva és fejlesztve igyekeznek a helyzet magaslatára emelkedni. Csak így tovább. — A közönség, a világ méltányolja az igaz szorgalmat a mint azt tegnap is bebizonyította; szorongásig telt meg a terem és a fullasztó melegen mindenki a legnagyobb érdeklődéssel figyelt az előadott darabot, senki sem gndolt a levegőre jutásra, ez a legnagyobb dicséret. Ugy le tudtak bilincselni a közönség figyelmét, hogy az minden egyebet feledett. — Az előadott népszínmű Szigligety „Czigány” volt. Az iparos ifjak meg lehetnek elégedve a sikerrel és szolgáljon jövőre is buzdítással. Az összevágó jó előadásért természetesen Nagy Józsefet illeti dicséret, de az előadó ifjak és nők is igyekeztek többek lenni mint műkedvelők. Különösen szépen játszotta meg sokhelyt drámai színezetű szerepét **Ményhárt Rózsika.** **Zsiga** cigány is jó volt, mindkettő sok tapsot kapott. **Guri** (Kévacs József) dalai szintén tetszettek. Általában mondhatjuk, hogy minden szereplő a legnagyobb igyekezettel és sikerrel oldta meg feladatát. Az előadást reggelig tartó táncmulatság követte.

\* **Elvesztett száz forint.** Egy helyben állomásozó huszár főhadnagy tisztii szolgájának egy száz forintot tartalmazó levelet adott át azzal, hogy azt kapitányának kézbesítse. A szolga állítólag a Bathányi és Varga utca vagy a színházi átjárónál a levelet tartalmazól elvesztette. A netaláni megtaláló kéri a levelet a 3-ik kerületi kapitánysághoz vinni, hol illő jutalomba részesül.

## Táviratok.

### Országgyűlés.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, július 19.

A képzisétőház mai ülésének elején általános meglepetésre **Lukács László** pénzügyi miniszter szólalt fel s másfélórás beszédében gyakori ellenmondások között gonyolta **Károlyi Sándort** és **Eötvös-Károlyi** s végül kijelentette, hogy **ellenzék veszélyezteteti az alkotmányosságot, de a kormány nem engedí a parlamentárizmus meghiasítását.**

Ezzel be volt jelentve a klotúr. A jobboldal tapsolt a baloldal viharosan hochozott s megkezdődött az előcsatározása a már holnap bekövetkező óriási harcoknak. Az ellenzék minden eszközt fel fog használni, hogy a mai kormányparti értekezleten elhatározandó klotúr megakadályozza. Névszerintű szavazást fog kérni minden elnöki bejelentésre, a jegyzőkönyv hitelesítésére s minden komolyabb bejelentéshez felfog iratkozni az egész ellenzék. Ezt **Justh Gyula** nyíltan hirdette a folyosón. A hangulat rendkívül harcziás és az ellenzék bizik.

Szünet után **Ivánka Oszkár** elserolta a kormány erőszakosságait s a következő kompromisszumot ajánlotta: A 16. §-t vegyék le, Bánlyt ejtsék el s béke lesz. (Viharos tetszés balfelől, gnyos nevetés jobbról. Felkiáltások balfelől: Az nevet, a ki utoljara nevet!)

Ivánka után **Biró Lajos** beszélt a az ülést.

### Rablótámadás Krétában.

Budapest, jul. 19. A Debr. er. távkandiából jelentik, hogy egy rablócsapat egy közeli falut megtámadt, de a katonaság visszaverte őket. A rablók sok halottat veszettek, katona 11 esett el, 6 súlyos sérülést szenvedett.

## TÖRVÉNYSZÉK.

## Borban az igazság.

Ezt tartja a közmondás. N o v o t n i Kálmán pékinas azonban nagyon megadta az árát annak, hogy az igazságot a borban kereste. Ugy történt a dolog, hogy a múlt év június havában D i e n e s Barna az alsó szabocsi tiszta ármentesítő társulat igazgatója egy szép napon arra ébredt, hogy igen megdézsmáltak az ő boros pinczét ismeretlen teitesek. A mint a vizsgálat megindult a turpisság, hogy K r a s z u l a pekmester legényei jártak a tilosban és — tekintettel a nyári meleg napokra — elemeltek egy kis hűsítő italt a mely 25 liter és 10 üveg lepecsételt bort tett ki. Az értéket D i e n e s 10 fortra tette. A többi bűnösök felett már rég kimondta a törvényszék az ítéletet, csak a N o v o t n i ügye maradt akkor el. Ezért a bor lopásért állott ma ő a törvényszéki tanács előtt mely a mai napra a következőleg alakult meg. Elnök: dr. S z e ő k e István. Szavazó bírák: H e g e d ű s József és dr. O l á h Miklós kir. tsvzéki bírák. Jegyző: L e n g y e l Kálmán törv. jegyző. A vádhatóságot dr. G a l Endre kir. alügyész képviseli. A bizonyítási eljárás folyamán vádolt erősen tagadta, hogy ő bort hozott volna el D i e n e s kandiá utcazi lakásáról de a czimborák — kevés kivétellel — rá bizonyították hogy bizony egy ü t t czipelték el a sok jó bort. — dr. G a l vádbeszéde után az elnök kihirdette az í t é l e t e t, mely szerint vádolt a btrkv. 333, 336 §§-ok 3-ik pontja szerinti l o p á s b ű n t e t t é b e n b ű n ű s n e k m o n d a t i k k i s 340 s 441-ik §§. értelmében 5 hónapi f o g h á z r a s 3 évi hivatalvezetésre ítéltetik. A vizsgálati fogságból 10 napot beszámít a törvényszék a büntetésbe. Miután az ítéletbe ugy a vádolt, mint a kir. ügyész belenyugodtak az jogerőssé lett.

## Gyermekgyilkos anya.

A budapesti kir. büntető törvényszék a napokban szörnyű bűncselekmény tárgyában hozott vádhatározatot, halálal büntetendő gyilkosság miatt vad alá helyezve J a h n Katalint, egy fiatal hajadont. A bűnös leány meggyilkolta 3 hetes Gizella nevű leánykáját. Az eset különbözik azoktól a gyermekölések-től, a minőket ezek a bűnbe esett szerencsétlen teremtesek, rendszerint a nyomor s a szégyentől hajtvá, elkövetni szoktak. A vizsgálat adatai szerint ugyanis Jahn Katalinnak voltaképpen semmi oka sem volt gyermekét megfojtani. Ez év febr. 27-én a Rókus kórházban adott életet a csecsemőnek, akit 5 napi szoptatás után a szeretőjével, Á c s Pállal együtt a gyermekmenhelyre vitték. Az anya két hét múlva, márcz. 15-én este 8 óratájt a menhelyről elvitte a kis leányt és a Kinizsi utczába érve, meghúzódott egy kapu alatt. Itt aztán a fogaival és jobb kezével vánkosszalag kötött a csecsemő nyakára, azt jól meghúzta, azután pedig zsebkendőt dugott a gyermek szájába. A vádhatározat szerint Jahn Katalin gyermekét előre megfontolt szándékkal emészette el, mert a cselekmény minden részletét valódi lelki nyugalommal eszközölte, a nélkül, hogy az igazgatottság legkisebb jelei is észlelhetők lettek volna. Hivatalból védőül

dr. Molnár Gyulát rendelték ki. Jogász körökben élénk érdeklődéssel tekintenek jövő hónapi tárgyalása elé.

## Lilla gyűrűje.

— Levél a Debreczeni Prot. Lap szerkesztőjéhez —  
Debreczen, július 19.

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

B. lapjának legutóbbi számában a fenti czím alatt egy cikkeske jelent meg, mely hibáztatván és fájlatván, hogy Csokonaink Lillájának gyűrűje a Csokonai-kör és nem a kollégium tulajdonává lett, egyuttal a gyűrű megszerzésének előzményeit téves színben tünteti fel.

Az említett cikk azt hangsúlyozván, hogy a gyűrűt a Csokonai-kör az általam kifejtett „ügyesség” és „élelmesség”-nek köszönheti, olybá tünteti fel a dologt, mintha a gyűrű a kollégiumot illette volna s a Csokonai-kör mintegy elhalászta volna a kollégium elől.

Ha csakugyan a kollégiumot illette volna a gyűrű, én még a Csokonai-kör kedvéért sem működtem volna mindnyájunk édes alma materének rovására. De éppen ellenkezőleg áll a dolog, a mennyiben a kollégium akarta a nem neki szánt, csak odatévedt jószágot saját portáján beteretelni.

A kollégium t. vezetősége a gyűrű megszerzése iránt addig nem is tett semmit s nem a kollégium, hanem a Csokonai-kör elnöksége volt az, mely megalakulásától fogva czélul tűzvéni ki Csokonai-ereklyék gyűjtését, többek közt a gyűrű létezéséről tudomást szerzett s évek óta tartó puhatolozás és levelezgetés után végre a gyűrű hol és kinél létét megállapítván azonnal lépéseket tett: annak a kör részére megszerzése iránt.

Mint a kör ereklyetárának őre, már 1893. óta leveleztem Lilla arczképe, énekeskönyve és a gyűrű tárgyában is Papp Gábor szuperintendens, Boöthy Zsigmond főrendiházi tag, Liszkay Jenő min. tanácsos, Pecháta Antal ügyv. kam. elnök, Kalicza Géza kir. telegkivezető, Pethes Endre alistáli ev. ref. lelkész, továbbá özv. Vajda Károlyné úrnóval, kinek — mint különben is debreczeni születésű lelkes honleánynak — közbenjárása folytán nyerte a Csokonai-kör azon ígéretet Vajda Elek úrtól, hogy a gyűrűt a körnek ajándekozza.

Vajda Elek úr, a gyűrű adományozója, az ünnepélyes átadáskor számos tanu előtt ki is jelentette, hogy eleve a Csokonai-kör ereklyetárának szánta a gyűrűt s csak tévedés folytán intéztetett nem is ő, hanem veje által által egy tudósító levél a kollégiumi muzeumhoz, mely körülmény az átadásról felveit s az ajándékozó által is aláírt jegyzőkönyvben is benn foglaltatik.

A fentiekből látható, hogy a Csokonai-kör mily sok utánjárással tudta a gyűrűt felkutatni, s hogy éppen a kollégium igen t. főkönyvtárnoka akart ügyeskedni és élelmeskedni, midőn a körünk által nagy fáradsággal kiküzdött, de tévesen a kollégiumnak bejelentett ereklyét a főisk. könyvtárba akarta bekebelezni.

En pedig nem az ügyességnek és élelmességnek, hanem az igazságnak és méltanyosságnak szereztem érvényt az által, hogy az emlékgyűrűt az illetékes Csokonai kör részére reklamáltam.

A cikknek azon megjegyzése felett, hogy a Csokonai ereklyéknek egy helyen kellene lenniük, elágazók lehetnek a nézetek; én itt csak azon kérdést teszem, hogy miért van hat magában a kollégiumban is külön helyen a Csokonai fuvalója, mellszobra és a Lilla-féle drágaköves gyűrű, — az utóbbi a muzeumban, az előbbieket pedig a könyvtárban!?

Kérve igen t. Szerkesztő urat, hogy jelen soraimnak az igazság érdekében b. lapjátan helyt adni sziveskedjék, — vagyok kiváló tisztelettel

Kon'óssy Arthur,

Debreczen város főjegyzője,  
a Csokonai-kör alelnöke.

A nevezett lap szerkesztősége a kivetkező sorok kíséretében adta ki a levelet: A fentebbi közleményre megjegyezzük, hogy a lapok és azok között a D e b r e c z e n, a napokban többször kiméltetlenül foglalkoztak a kollégiummal a Lilla gyűrűje miatt.

E tárgyban a Debr. Prot. Lap is hozott egy rövid közleményt, melyben a Csokonai kör derék alelnökének a gyűrű megszerzése körül kifejtett tevékenysége dicséretes kiemelésével, az van elmondva:

1. hogy a Lilla gyűrűjét gazdája a főiskolának szánta;

2. hogy e szándéknak füstbemenetele nem az érdekelt kollégiumi tisztviselőknél mulott.

Erre nézve igazolásul csak ennyit felcélunk, hogy nt. S a s s Béla akad. igazgató f. év június 13-án V a j d a Elek tatal lakostól egy levelet kapott melyben az igazgató arról értesíti, hogy C s o k o n a y L i l l á j a n a k gyűrűje birtokában van s hogy nevére leszármazó örökösnek híjában, hajlandó azt C s o k o n a i e ö e k l y e g y ű j t e m é n y ű n k n e k adományozni, de postára bízni e kedves tárgyat nem akarja ez e tekintetben tanácsot és intézkedést kér.

E levél folytán, igazgató által, uti öltés megküldése vagy küldött meghívása hozatván szóba, egyelőre az határozottat, hogy igazgató az adományt köszönje meg s hogy ngs K i s f a l u d y közjegyző ur utján hasson oda, hogy az ajándék a kollégium részére el is küldessék.

Ezt az igazgató rögtön teljesítette is. Az ajándékot a kollégium részéről megszönte s Kisfaludy úrtól is róla tájékoztató választ véve, nyugodtan várt tovább.

Teljes reménységgel pedig, mert jul. 6-án V a j d a Elek ur rokonától, ngs C z i b o r Pál honvéd százados hadbíró úrtól ismét levelet vett, amelyben arról tudósítottik, hogy V a j d a Elek ur személyesen vállalkozott levéni a gyűrűt Debreczenbe a kollégiumnak s hogy az igazgató a lelkes öreg ur szives látásáról gondoskodjék.

Eppen e levél vétele és a vendéglátás részleteinek a megbeszélésekor jön a hír, hogy V a j d a Elek ur már meg is jött, előbbi szándékát megváltoztatta és a Lilla gyűrűt immár a Csokonai-körnek fogja adni.

Mint történt ez a véleményváltoztatás? Ma sincs megfejtve teljesen. De hogy így történt a dolog, arról az akad. igazgató úrnál mindenkinek rendelkezésére álló hivatalos levelek tanuskodnak, s hogy ily előzmények után a gyűrű mégsem a kollégium birtokába, hanem a Csokonai-kör tulajdonába került, az is tény Valamint az is, hogy V a j d a Elek ur hosszú időzése alatt sem az igazgatót, sem a többi Csokonai ereklyéket a kollégiumban fel nem kereste.

Valaminek kellett hát mégis lenni közte és a kollégium között. Mi volt ez a valami? Tevedés? vagy valami véletlen fordulat? Ki tudná megmondani? Jobb is békén hagyni a dologt. Akárhová, de az értékes Csokonai emlék v á r o s u n k b a került és ebbe az eredménybe mindnyájan megnyugodhatunk. Mi készségesen megnyugsunk benne.)\*

A Debr. Prot. Lap szerkesztősége.

## Leány vásár a Gainán.

— Népvándorlás Halmágy felé —

Aradvármegye oláhoktól lakott részének legszebb pontja a G a i n a Hunyad megye határa s az oláhok ott szokták évenként megtartani a híres leány vasárt július 18-án. Az érdekes népszokásról az A r a d é s V i d é k e legközelebbi száma a következőket írja:

Nem nagy fantázia kell hozzá, népvándorlásnak latni azt az özőnlést, mely tegnap este és ma hajnalban H a l m á g y felé tört. Ki gyalog, ki lóháton vagy ökrös szeke-

\*) Nagyon helyesen.

Szerk.

reb, uri és paraszt nép vegyesen, czifra, kicsepített fáták és legények, subás mőczok, fehér flanel-rubás urak, selyemsuhogós hölgyek vonulnak hosszú, tarka csukba a csucs felé, hol a híres leány-vásárt tartják a mai vasárnapon.

Nemcsak Halmagy környékéből, az egész megyéből és Aradról is sokan vándorolnak a ritka látványosság bámulására. Aradról már tegnap kiutaztak Halmagyra Varjassy Árpád, Köller János, Babó Iván, Kell Lipót és még számosan egy nagy társaságban, kik ma hajnalban lóháton másztak fel a csúcsra.

Ahol Arad és Hunyad megye találkoznak, nem messze a határ vonalától emelkedik a felhők közé messze vidék legmagasabb lapályos csúcsa, a Gaina. Lóháton hat óra alatt érhető el Halmagyról s ez az út a legközelebbi, melyen mifelőlünk a rendes járható úton megközelíthető.

Mikor közeledik július 18-ika, messze a Hargittától, az egész mezősegből felszedelődők az oláh-paraszt, utrakél eladó lányával meg legény fiával, megy a Gainára vására. Senki nem hirdeti, a templom előtt nem dobolják, hogy vásár lesz, mégis tudja minden bargittai oláh és nem téveszti, nem felejt el a dátumát. Ugy volt az apja, a dédapja idején, ezer év óta, úgy van most is és úgy lesz, míg az erdélyi havasok között akad egy eladó, oláh leány, egy házassulandó oláh legény. Együtt született a gainai leányvásár az erdélyi oláhokkal, mikor az első medvebőr süveg megjelent a havasok alján, attól a naptól való a Gaina nevezetes rendeltetése, ősi szokása.

Gainai leányvásár! Évszázadok óta mennyi boldog emlék, édes remény és keserű csalódás tapadt e naphoz, mely vágyai, álmiai megvalósítója minden havasolái oláh leánynak és legénynek. A családalapítás kiinduló pontja ez a nap, itt tesz szert a legény menyasszonyra, a leány vőlegényre.

Némelyek, a messzebből jövők, háromnap is vándorolnak, míg a Gaina tetejére feljutnak mégis eljönnek. Rejtélyes erdei utakon, szakadékon, hegyen völgyön keresztül jönnek és le nem késik a napot. Ott aztán a fensikön, a felhők között felállanak a »vásárosok« szép sorjában. Kirakják a tulipános ládát, mellé a leánynak czók-mőkját, odakötik a borjut, tehenet, gedót — kinek mije van — és ráültetik a ládára felül az eladó »portékát« a kiöltözött leányt. Hosszu sorban állnak és ülnek így egymás mellett a szép havasi »fáták«, némelyik alig tizennégy esztendő még, az elsőző van itt, a legtöbbje már tizennyolcz, de aki öt-hatszor lett volna a vásáron, husz esztendő leány alig akad. Mert az oláh lány hamar megy férjhez, mikor tizennégy esztendő, már viszik a vásárra s ha először nem is, másod, vagy harmadszorra biztosan akad ferje.

A legények is hamar házassodnak, csak akit katonának vesznek be, az nem nőül husz esztendő kora előtt. — Ők is kihalják magukat, sorra járnak a fátákat s kinek a melyik megtetszik, azzal járja a »kalugyer«-t azt viszi haza magával. Persze folyik a dinománom, a bor, a pálinka, szól a dudu, harsog a fakürt és sir a hegedű egész nap.

Mikor aztán lehanyatlak a nap az alföldi síkságba a Retyezát mögül elő bujik a fehér hold — vége a vásárnak, megindul a bucsujárás lefele. Akik »párosával« mennek, boldogok, simulnak egymáshoz, édes emléket visznek magukkal — az első csók bűbajos emléket... Aki egyedül megy csalóddással szívében bucsuzik a vén Gainától — viszontlátásra esztendőre...

**KÖZGAZDASÁG.**

**A tarló felszántásáról.**

— A Debreczeni eredeti közleménye — Debreczen, július 19.

Nálunk általános szokás a tarlót ősszel fel nem szántani vagy annak legalább egy részét nem, hogy tavaszig — kedvező idő mel-

lett legelőül való alkalmazása, különösen tél beállta előtt nagyon czélszerű de ha egybevetjük azon kevés előnyt, melyet nyújt azon sok hátránnyal, melyet okoz, úgy csakhamar lemondunk róla.

Először is, ha a tarlót ősszel feltörjük azon zöldtakarmány, melyet róla lelegettehetünk volna, mert a föld jó zöldtrágyát nyer benne. Ha pedig csak tavasszal szántjuk fel a tarlót, úgy a következő hátrányok származnak belőle: Első sorban lényeges hátránynak mondható az, hogy a tavaszi vetés a tarlónak tavaszra maradt szántásá által megkésik és főleg fejlődése késleltetik azért, mivel a télen át szántatlaul maradt talaj erősen ősszetart s így tavasszal csak lassan szárad ki, tehát sok idő telik bele, míg szántásra alkalmas lesz.

Viszont a gazda igen gyakran nem igen várhat mert a tavaszi vetés munkálatai összehozódnak s sürgetések lesznek, aminek aztán a következménye az szokott lenni, hogy nem várjuk be, míg a szántóföld teljesen kiszáradt, neki esünk a szántásnak-vetésnek, pedig tudjuk jól, hogy a nedves állapotban bevetett föld kevésbé kielégítő eredménnyel fogja fizetni a gazda munkáját.

Egyébiránt a tavasszal gyakran hozsáb ideig tartó eszések által a szántóföld olyannyira átázik, hogy kellő és elégséges száradásra gyakran hetek is szükségeltetnek, amiből aztán az a hátrány származik, hogy vagy megkésik a vetés vagy hiányosan és rosszul végezhető. Ha erre aztán száraz szeles időjárás következik, úgy egyáltalában nincs módunk jó állapotban levő szántóföldhöz jutni s még a későbbi kedvező időjárás sem lendíthet a dolgon annyit, hogy jó termésre reményünk lehetne.

Ha ezeket figyelmen kívül nem hagyjuk, hanem oda törekszünk, hogy a tarlót lehetőleg már aratás után felszántjuk, úgy nemcsak jobb terméseket fogunk nyerni, hanem a gyomok is kevésbé fognak tenyészni földjeinken, mert hisz csakis ez utón küzdhetünk sikeresen a gyomok felburjánzása ellen.

A gyom, melynek magva aratás előtt vagy után kihullott csirázni kezd s fejlődésnek indul ha ily növekvő állapotban az eke átjárja a mezőt, a legtöbb gyomgyökönvény nevezetesen a tarackkfü az eke által szétvágatik s így növekedésében megzavarva nagyrészen kiirtatik. A tarló maradványok a talajjal bensőleg összekevertetnek s gyorsabban korhadnak el benne, végül a levegő is szabadabban hatolhat a földbe s hozzáférközése által azt a növénytápláló anyagok oldott állapotban hozatala után megtermékenyíti, s míg ezzel szemben a meg nem szántott föld mind keményebb lesz s a levegő behatása ellen tökéletesen elzárkózottá válik.

Néha ősszel azért marad el a tarlószántás, mert nincs idő, de már midőn a több vasu eke járja ezt a munkálatot is gyorsabban és könnyebben végezhetjük mint azelőtt a télen át jól átfagyot és előzőleg mélyen megszántott föld, érdes barázdában hagyatik tavaszig, a midőn bevetése újabb barázdálás nélkül is bizvást eszközölhető.

Az őszi szántásnak már nagy előnye az is, hogy a talaj fizikai és vegyi összetétele az időjárás befolyása által igen kedvezően alakul át. Így pld. az utolsó évben legfelül volt földréteg a levegő világozság melegség fagy és nedvesség behatása által feltartván termékeny állapotban hozatik, A barázda is télen át sokkal lazább s átérész több lesz, semmint a legjobb eszközökkel való megmunkálás által lehetne és éppen ezen laza alkata a földnek az, mely a benne kifejlődő fűnemek megtartja s arra szolgál, hogy a föld a levegővel s a termékenyítő lecsapódásokkal szemben úgy viselkedik, mint a jó szivacs, mely a nedvet fészívja magába. A mellett a föld megtartja a neki annyira előnyös téli nedvességet de felülete sokkal gyorsabban szárad, úgy hogy tavasszal kedvező időjárás mellett korábban vethető be.

Ez eljárás által semmi esetre nem fog az a hátrány beállni melyet az ősszel s azután tavasszal történő barázdálásnál oly gyakorta tapasztalhatunk midőn gyakran ugyan

az a földréteg, mely az előző évben is a földszínen volt a benne levő tömördek gyommal és az utolsó aratásnak még el nem rothadt tarlómaradványával a felszínre kerül. Ilyenkor szoktak a gyomok az egész szántóföldön oly annyira elhatalmasodni, hogy nem is látszik tulajdonképpen a vetés vagy alig tudtuk azt megkülönböztetni a gyomtól. Az ősszel végzett szántással nagy mértékben szabadítjuk meg a szántóföldet sok rovarellenségeiktől, melyek szintén felszínre kerülven a fagy és nedvesség jótékony hatása alatt biztosan beadják a kulcsot.

Egyébiránt az ősszel való szántás általában mindenféle összeesztelű talajra előnyös de kiválóan az a nehéz kötött talajokra, melyek agyagosak amennyiben csakis a fagy képes a szalonás barázdákat kisé szétpuhítnia.

**Budapesti gabonátözsde.**

július 17

A készáruüzlet hivatalos árjegyzősei akövetkezők

Búza	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg
Bánsági ó	76	8.95 — 9.10	80	9.50 — 9.55
» »	77	9.15 — 9.30	81	9.50 — 9.60
» »	78	9.25 — 9.35	82	— — — —
Tiszavidéki ó	79	9.35 — 9.45	—	9.55 — 9.60
» »	76	9.00 — 9.30	80	— — — —
» »	77	9.00 — 9.4	81	9.60 — 9.65
Pestvidéki ó	78	9.30 — 9.55	82	9.50 — 9.55
» »	79	9.45 — 9.60	—	— — — —
» »	79	9.05 — 9.35	80	— — — —
Fehérmegyei ó	76	9.30 — 9.40	81	— — — —
» »	78	9.45 — 9.45	82	9.55 — 9.60
» »	79	9.45 — 9.55	—	9.50 — 9.55
Bácskai ó	76	9.15 — 0.30	80	— — — —
» »	77	9.80 — 9.40	81	9.55 — 9.60
» »	78	9.35 — 9.45	82	9.55 — 9.65
Észak magy	79	— — — —	—	— — — —
» »	78	— — — —	80	— — — —
» »	79	— — — —	81	— — — —

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram
Rozs elsőrendű uj	70—72	6.90 7.—
» másodrendű »	—	6.75 7.85
Árpa takarmánynak »	60—62	5.00 5.35
» égetni való —	62—64	5.65 6.15
» serfőzdei »	64—66	4.35 4.05
Zab — — — uj	39—41	4.25 3.95
Tengeri bánsági uj	—	4.10 4.30
» más nemű »	—	3.35 3.90
Repcze bánsági	—	3.20 4.50

**Sertés vásár.**

július 17.

**Kőbányai sertés piac.** Szerbiai: Nehéz (páronként 320 kilogrammon feüli súlyban) 53—54 krajczárig, közép (páronként 250—260 kilogramm súlyban) 54—55 krajczárig könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő súlyban) 53—54 krajczárig.

**Sertéslétszám:** 1897. évi július 13-ik napján volt készlet 32367 darab, 1897 július hónap 14-ik felhajtott 174 drb, 1897 július hónap 14-ik napján elszállított 454 drb. 1897 július hónap 15-ik napjára maradt készletben 32,087 drb. A hízott sertés üzlet-rányzata változatlan.

**Sertés-konzumvásár.** A földművelési miniszter a sertéseknek a budapesti sertés-konzum vásárról a vidékre való szállítását rendelet útján beszüntette. A vidékre ezentul csak Kőbányáról lehet sertéseket szállítani.

**Nyilt-tér.**

Selyem damasztok 65 krtól. 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszt s. a. t. (mint egy 140 különböző minőség 2000 szín és mintázatban s. a. t.) a megrendelt árukat postabér és vámmentesen hazhoz szállítva, valamint mintákat postafordultával küldik Henneberg G. (cs. és k. udvari szállító) selyemgyárai Zürich-ben. Svájczba címzett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 5.

